

Flesjes en blikjes belanden in Duitsland niet in de berm

Serie: Zo doen ze dat in Duitsland

Achtergrond - 19 december 2017 - Auteurs: Wiebke Pittlik, Alieke Kleve

De Nederlandse Tweede Kamer overweegt statiegeld op blikjes en flesjes in te voeren om zwerfvuil te verminderen. Goed plan, zegt de Duitse verpakkingdeskundige Jürgen Heinisch. In Duitsland zit al sinds 2003 statiegeld op vrijwel alle soorten flessen en blikjes. Een succes: “Zwerfvuil is zeer duidelijk afgenomen.”

Toen in Duitsland statiegeld werd ingevoerd op blikjes en flesjes, was Jürgen Trittin van de Groenen verantwoordelijk minister. Hij wilde vooral de verkoop van blikjes terugdringen, én voorkomen dat drankverpakkingen in de natuur terecht komen. De retourfles van glas of plastic moest op die manier een marktaandeel van 80 procent krijgen.

Het terugdringen van de blikjesverkoop is gelukt: voor de invoering van de *Dosenpfand* (zoals het statiegeld op eenmalige drankverpakkingen in de volksmond ook wel wordt genoemd), werden zeven miljard blikjes verkocht. Twee jaar later, in 2005, waren het er nog maar 100 miljoen. Dat kwam ook omdat het inleversysteem erg onhandig was. Blikjes en flesjes konden alleen worden ingeleverd in de winkel waar ze waren gekocht.

Zo doen ze dat in Duitsland

In de serie 'Zo doen ze dat in Duitsland' laat Duitslandweb zien hoe ze in Duitsland omgaan met actuele kwesties die in Nederland ook spelen.

Vanaf 2006 kwam er een landelijk inleversysteem. Vanaf dat jaar steeg de blikverkoop weer gestaag. In 2016 werden alweer [2,5 miljard blikjes](#) verkocht in Duitsland. Blik is wel milieuvriendelijker dan vroeger, omdat volgens de blikindustrie 98 procent wordt gerecycled en het blik dunner is geworden, waardoor minder grondstof wordt gebruikt. Het vergroten van het aandeel hervulbare retourflessen - *Merhrwegflaschen* in het Duits - is niet gelukt. Dat percentage neemt al jaren af.

Ongeveer 96 procent van de statiegeldverpakkingen wordt ingeleverd.

En hoe staat het met het tweede streven van Trittin, het terugdringen van zwerfafval? Heinisch, adviseur bij het onafhankelijke onderzoeksbureau Gesellschaft für Verpackungsmarktforschung, constateert een duidelijke afname van zwerfafval. Volgens het ministerie van Milieu wordt ongeveer 96 procent van de statiegeldverpakkingen ingeleverd. Die komen dus niet op straat terecht.

“Ik zou het de Nederlandse regering aanbevelen om een statiegeldsysteem voor eenmalige drankverpakkingen in te voeren”, zegt Heinisch. Een studie van zijn instituut laat bovendien zien dat het inzamelpercentage voor halveliterflessen bijna net zo hoog is als dat van andere plastic statiegeldflessen, ondanks het feit dat deze veel vaker buitenshuis worden gebruikt.

Een ander belangrijk argument voor het heffen van statiegeld op eenmalige drankverpakkingen, is dat het ingezamelde materiaal heel weinig vervuild is, legt Heinisch uit. Daardoor worden recyclingspercentages van tussen de 95 en 99 procent bereikt.

Statiegeld is volgens Heinisch effectiever tegen zwerfvuil dan belasting op eenmalige verpakkingen: “Dit zou de winkelprijzen alleen maar verhogen”, aldus Heinisch. “Het zwerfafvalprobleem zal door een verpakkingshelling in ieder geval niet opgelost worden.”

Pfandsammler

Het brede Duitse statiegeldsysteem heeft tot een heel nieuw sociaal fenomeen geleid. De flesjes en blikjes die niet door de consument worden ingeleverd, vinden vaak via flesjesverzamelaars (*Pfandjäger* of *Pfandsammler*) hun weg terug naar de winkel. Zij zoeken op straat en in prullenbakken naar flesjes en blikjes voor het statiegeld. Een opvallend Duits verschijnsel, dat ook bijvoorbeeld op parkeerplaatsen langs de snelweg en op stations gezien wordt.

Statiegeldalliantie

Terug naar Nederland. De Tweede Kamer zou eigenlijk midden december overleggen over de uitbreiding van het statiegeld, maar dit overleg is uitgesteld tot februari. Voorstanders van statiegeld op kleine flesjes en blikjes hebben zich inmiddels verenigd in de Statiegeldalliantie en voeren met acties de druk op.

Merijn Tinga, beter bekend als de [Plastic Soup Surfer](#), bood in februari 2017 een petitie aan en kreeg de toezegging dat de Tweede Kamer wil zorgen dat er in drie jaar tijd 90 procent minder plastic zwerfflesjes in het milieu komen. Het ministerie liet een studie doen naar de kosten en baten. Ondertussen peddelde Tinga deze zomer de Rijn af op zoek naar de bron van het plastic dat in de zee terecht komt en om aandacht te vragen voor het vele plastic dat hij tegenkwam. Hij baalt dat het kameroverleg, waar zijn campagne op is gericht, nu is uitgesteld, zegt hij [in lokale media](#).

In Duitsland zijn ze ook weer aan de wetgeving aan het sleutelen. De Bondsdag heeft eind maart 2017 besloten om zich in de nieuwe verpakkingswet voor de herbruikbare *Mehrwegflasche* in te zetten. Die wet moet in 2019 ingaan. De Duitse overheid wil dat 70 procent van de totale hoeveelheid flessen in omloop in 2022 een *Mehrwegflasche* is.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/24098/flesjes-en-blikjes-belanden-in-duitsland-niet-in-de-berm>